Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2016-267
(mr. J.S.W. Holtrop, voorzitter en de leden mr. C.E. du Perron en mr. E.L.A. van Emden en mr. M.A. Kleijer, secretaris)

Klacht ontvangen op	: 22 juli 2015
Ingesteld door	: Consument
Tegen	: ING Bank N.V., gevestigd te Amsterdam, verder te noemen "Bank"
Datum uitspraak	: 9 juni 2016
Aard uitspraak	: bindend advies

Samenvatting

Overeenkomstig de contractuele relatie van partijen wordt de waarde in het opbouwproduct niet bij de vaststelling van de schuld-marktwaardeverhouding en daarmee de risicoklasse-indeling betrokken.

1. Procesverloop

De Commissie beslist met inachtneming van haar reglement en op basis van de volgende stukken:
- het door Consument ondertekende klachtformulier voorzien van bijlagen;
- het verweerschrift van de Bank met bijlagen;
- de repliek van Consument met bijlagen;
- de dupliek van de Bank met bijlagen;

De Commissie stelt vast dat partijen haar advies als bindend zullen aanvaarden.
Partijen zijn opgeroepen voor een mondelinge behandeling op 24 maart 2016 te Den Haag en zijn aldaar verschenen.

De Commissie stelt vast dat het na de zitting tussen partijen gevoerde overleg niet tot een oplossing van het geschil heeft geleid reden waarom in deze klachtkwestie een uitspraak zal volgen.

2. Feiten

Bij de beoordeling van de klacht gaat de Commissie uit van de volgende feiten.

2.1 In 2009 heeft Consument met zijn echtgenote een hypothecaire geldleningsovereenkomst met de Bank gesloten. Deze geldlening is opgebouwd uit twee delen te weten een Bankspaarhypotheek (leningdeel 1.0), bestaande uit een aflossingsvrije lening met daaraan gekoppeld een verpande bankspaarrekening, en een Aflossingsvrije lening (leningdeel 2.0).

2.2 Voor beide leningdelen is een tien jaars vaste rente overeengekomen. In deze rente is een zogenoemde "top-extra" opslag verwerkt. Dit is een risico-opslag die in rekening wordt gebracht als de totale leensom meer dan 100% maar minder dan 125% van de executiewaarde van de woning bedraagt.

2.3 De brochure 'Basisinformatie ING Hypotheken maart 2009' maakt onderdeel uit van de contractuele relatie van partijen. Hierin (pagina 14) staat dat een risico-opslag kan worden verlaagd of kan vervallen als de waarde van de woning stijgt of wanneer er wordt afgelost. Een dergelijke wijziging kan met ingang van de nieuwe rentevastperiode worden doorgevoerd, maar ook tussentijds.

2.4 In 2013 heeft de Bank haar beleid ter zake de hypothecaire tarievenstructuur gewijzigd.

2.5 De verhouding tussen het totale leenbedrag en de waarde van het onderpand wordt niet meer aan de hand van de executiewaarde maar op basis van de marktwaarde van het onderpand vastgesteld. De Bank noemt dit de schuld-marktwaardeverhouding.

2.6 De tariefklassen-indeling wisselt niet. De eerder genoemde top-extra opslag blijft gehandhaafd voor die financieringen waarbij de totale leensom, zoals in casu, meer dan 80% van de marktwaarde bedraagt.

2.7 In 2014 heeft de Bank de indeling van de tariefklassen veranderd door deze (naast NHG) uit te breiden van drie naar elf klassen. Deze nieuwe indeling is onder meer van toepassing op tussentijdse renteaanpassingen van na 1 mei 2014.

2.8 In (mei) 2015 heeft Consument het rentecontract van het aflossingsvrije leningdeel 2.0 opengebroken en op de geleende som extra afgelost. De risico-opslag voor dit leningdeel is overeenkomstig de vanaf 2014 geldende tariefklassen verlaagd. De opgebouwde waarde in de aan leningdeel 1.0 verpande bankspaarrekening is hierbij niet betrokken.

2.9 De rente voor de Bankspaarhypotheek is niet gewijzigd. De top-extra risico-opslag is gehandhaafd.

3. Vordering, klacht en verweer

Vordering

a. Consument vordert dat de Bank bij het vaststellen van de schuld-marktwaardeverhouding rekening houdt met de opgebouwde waarde op de verpande Bankspaarrekening hetgeen tot een indeling in een lagere risico-klasse zal leiden met verlaging van de risico-opslag voor beide leningdelen als gevolg, dan wel dat de Bank hem voor de teveel betaalde rente-opslag zal compenseren.

Grondslagen en argumenten daarvoor

b. Deze vordering steunt, kort en zakelijk weergegeven, op de volgende grondslag. De communicatie van de Bank over de risico's rond hypothecaire leningen is tegenstrijdig. In de media poneert de Bank de stelling dat alleen een daadwerkelijke aflossing als een verlaging van risico kan worden beschouwd omdat een opgebouwd tegoed, zoals in casu een tegoed op een Bankspaarrekening, geen gegarandeerde aflossing is.

Een dergelijk tegoed zou eventueel ook voor andere doeleinden kunnen worden gebruikt, aldus de Bank. Anderzijds blijkt uit de contractuele relatie van partijen (Basisinformatie en Algemene Voorwaarden ING Hypotheken mei 2014 pagina 10; Bankspaarhypotheek variant 2) dat het tegoed geblokkeerd is, alleen gebruikt kan worden als aflossing op het gekoppelde leningdeel en de Bank, in het geval de consument zijn verplichtingen niet nakomt, gerechtigd is haar vorderingen met het tegoed te verrekenen. Het tegoed is dan ook feitelijk niet voor andere doeleinden dan ter aflossing van de verbonden lening te gebruiken en het risico voor de Bank is dus nihil. Consument voegt hieraan toe dat de Bank publiekelijk heeft verkondigd de belangen van consumenten meer en beter dan ooit centraal te stellen. Verder is van belang dat de AFM de Bank reeds heeft laten weten het wenselijk te achten het opgebouwde tegoed mee te nemen in de bepaling van de schuldmarktwaardeverhouding. Door andere banken wordt al in die zin gehandeld.
De door de Bank overgelegde afwijzende uitspraak van de Geschillencommissie is niet met de onderhavige klachtkwestie te vergelijken.

Verweer Bank

De Bank heeft, kort en zakelijk weergegeven, de volgende verweren gevoerd:

- Van een contractuele verplichting de opgebouwde waarde in de verpande polis bij de berekening van de schuld-marktwaardeverhouding te betrekken, is geen sprake. In de toepasselijke voorwaarden zijn die situaties waarin aanspraak kan worden gemaakt op een andere risicoklasse uitdrukkelijk beschreven. Daarin is bepaald dat in het geval de waarde van de woning is gestegen of op de lening is afgelost, aanspraak op een andere risicoklasse indeling kan worden gemaakt. Hiervan is in dit geval geen sprake.
- De door Consument voorgestelde berekeningsmethodiek is niet altijd voordelig. Vanwege de koppeling van de debetrente met de creditrente levert een hogere (debet) rente een hogere (credit) rente op, met als gevolg dat met betaling van een lager premiebedrag kan worden volstaan.
- Leningdeel 1.0 dient aan de hand van de destijds in 2009 toepasselijke voorwaarden te worden beoordeeld. Vanwege de tussentijdse wijziging van het rentecontract van leningdeel 2.0 geldt voor dat leningdeel de nieuwe meer fijnmazige tariefklassenindeling.
- De Bank heeft voor zover nodig de door Consument gevorderde compensatie uitdrukkelijk betwist en gemotiveerd weersproken.

4. Beoordeling

a. De Commissie is van oordeel dat de door de Bank gehanteerde hypothecaire rentetarieven op goede gronden zijn vastgesteld. De Commissie overweegt daartoe als volgt.

b. Om te beginnen heeft de Commissie onderzocht of de vordering van Consument op de contractuele relatie van partijen gebaseerd kan worden. In dat kader stelt de Commissie vast dat het aanbod van de Bank in heldere en voor één uitleg vatbare bewoordingen is gesteld en, zowel bij het aangaan van de financieringsovereenkomst (2009) als na de tussentijdse aflossing (2015), geen voorbehoud of voorwaarde over het meewegen van de waarde van een

opbouwproduct (een spaar- of een beleggingsverzekering dan wel een bankspaarovereenkomst), omvatte. Consument heeft deze aanbiedingen van de Bank aanvaard. Nu de vordering van Consument geen steun vindt in hetgeen tussen partijen is afgesproken, is de Commissie van oordeel dat de Bank in lijn met haar contractuele verplichting heeft gehandeld door de opgebouwde waarde niet bij de vaststelling van de rentetarieven te betrekken. Zie in vergelijkbare zin de uitspraak van de Commissie nr. 2015-311 d.d. 29 oktober 2015.

c. Verder stelt de Commissie vast dat de Bank een grote mate van vrijheid toekomt wat betreft het bepalen van haar tarievenstructuur waaronder het waarderen van risico's. De Bank heeft haar beleid toegelicht. Ruimte voor toewijzing van de vordering bestaat alleen in het geval dat de Bank gelet, op de specifieke omstandigheden van het geval, van haar bevoegdheden op naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbare wijze gebruik zou hebben gemaakt. Met name de argumenten van de Bank om het verpande deel van de bankspaarrekening niet bij de schuld-marktwaardeverhouding in aanmerking te nemen, zoals hiervoor in het verweer van de Bank zijn weergegeven, zijn naar het oordeel van de Commissie verdedigbaar.
De door Consument in dit kader aangevoerde argumenten zijn niet van zodanige aard dat zij kunnen leiden tot de conclusie dat het beleid van de Bank onaanvaardbaar is. Dat ander beleid ook- en wellicht beter- verdedigbaar is, is voor een onaanvaardbaarheidsoordeel onvoldoende.

d. De conclusie is dan ook dat de vordering van Consument dient te worden afgewezen. Alle overige door partijen ingebrachte stellingen en argumenten kunnen niet tot een andere oordeel leiden en zullen derhalve onbesproken blijven.

5. Beslissing

De Commissie stelt bij bindend advies vast dat de vordering van Consument wordt afgewezen.

In artikel 5 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening is bepaald in welke gevallen beroep openstaat van bindende beslissingen van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Daarbij geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak. Op de website van Kifid vindt u praktische informatie over het instellen van beroep. Zie hiervoor www.kifid.nl/consumenten/hoe-wordt-uw-klacht-behandeld .